

ביהט המשפט מחוזי בחיפה
שטיינגהורר ב' תנובה – מרכז שיווק וتوزורת חקלאית בישראל בע"מ
ת.צ. 33648-07-17
סוג עניין: תובענית ייצוגית לחק להגנת הדרכן
תאריך פתייה: 16.7.2017
שם חסין: פהות לציבור

בבית המשפט המחוזי בחיפה

בעניין: **יריב שטיינגהורר, ת.צ. 023803877**

ע"י ב"כ עוה"ד אמין מרגינה /או ייב אביטן
משדרות ארלוזורוב 18, עפולה 18280
טל: 04-6527404 פקס: 04-6528393
דו"ר-אלקטטרוני: mirone.law@gmail.com

ביהט המשפט המחוזי
חיפה (155)
16.07.2017
נתקלן/נבדק
התובע
חתימתו

-נגד-

תנובה מרכז שיתופי לשיווק תוצרת חקלאית בישראל בע"מ
אגודה שיתופית, ח.צ. 5-57-000074
מצומת גלילות, רמת השרון

התובעת

מהות התובעת: ייצוגית, כספית
סכום התובעת: 115.80 ₪ לתובע (לא ניתן להערכתה לכל הקבוצה)

כתב תביעה**1. מבוא**

א. עניינו של כתב התביעה, אישרו בתובעה ייצוגית מבקש, בהטעיה חמורה של הנتابעת את התובע ואת שאר חברי הקבוצה, אשר רכשו וממשיכים לרכוש "מעוז קרלו" מופחת סוכר ושוקו מופחת סוכר (להלן – המוצרים), המשווקים ע"י הנتابעת, תוארים מטעים על פי כל קנה מידה, שמטרתם להציג מוצרים אלה כבעלי יתרונות בריאותיים, בהשוואה למוצרים מקבילים המכילים כמוות סוכר גבוהה יותר, ולהגדיל את מכירותיה.

ב. כתוצאה לכך, מושעים הצרכנים לרכוש ולצרוך את המוצרים, במקומות מוצרים זולים יותר, שאינם מתיימרים להיות מופחת סוכר ובריאותיים יותר, כמוות דן או מוצרים אחרים מופחת סוכר יותר ממוצרי הנتابעת ובנוסף לנזקים הכספיים הניל, נגרמת לצרכנים פגיעה באוטונומיה, וביכולתם לקבל החלטות צרכניות מושכלות על פי העדפותיהם האישיות וכן עוגמת הנפש רבה, משמשתבר להם כי ברכישתם את

המודרנים, חוטעו ע"י הנتابעת, ולא תרמו לבריאותם ולבリアות ילדיהם והוא לא תרמו להם יותר ממודרנים דומים ולעתים אף זולים יותר.

מטרתה של התובענה, להביא להפסקת הטעיות הזרוכנים ולפוצותם על הנזקים, הממוניים והלא ממוניים, שנגרמו בעיטה.

2. הצדדים

א. התובע רכש את המודרנים דנא, "מעדן קרלו" מופחת סוכר ושוקו מופחת סוכר המיזרים ומשוקרים ע"י הנتابעת, זאת על רקע החצרות המופיעות בפרסומיה ועל אוריינטיהם, כמוילם סוכר ככמות מופחתת.

ב. הנتابעת, אגודה שיתופית הרשותה בישראל, אשר על פי תואר האתר הבית שלה, הינה "קבוצת המזון הגדולה והמובילה בישראל...".¹³

3. הטיעון המשפטי

א. חוק הגנת הרכנן, תשמ"א-1981 (להלן – חוק הגנת הרכנן), קובע בסעיף 2, שכותרתו "איסור הטעיה", כי:

ב) לא יעשה עסק דבר – במעשה או במחלה, בכתב או בעל פה או בכל דרך אחרת לרבות לאחר מועד התקשרות בעסקה – העול להטעות צרכן בבל עניין מהותי בעסקה (להלן – הטעיה); בלי לגרוע מכלליות האמור יראו עניינים אלה כמהותיים בעסקה:

- (1) הטיב, המהות, הנסיבות וחותמו של נכס או שירותים;...
 - (4) השימוש שניtan לעשوت בנכס או בשירות, התועלות שניתן להפיק מהם והסיכון הכרוכים בהם;....
 - (11) התאמתו של הנכס או השירות לתקן, למיפורט או לדגום;....
 - (14) חוות דעת מקצועית או תוכאות של בדיקה שניתנו לגבי טיב הנכס או השירות, מהתאמתם, תוכאות השימוש בהם, והסיכון הכרוכים בהם;....
- ב) לא ימכור עסק, לא ייבוא ולא יחזק לצרכי מסחר נכס שיש בו הטעיה ולא ישמש בנכס כאמור למון שירות.

¹³ [/https://www.tnuva.co.il/about/business-info](https://www.tnuva.co.il/about/business-info)

ב. סעיף 3 (ב) לחוק הגנת הרכנן, שכותרתו איסור ניצול מצוקת הרכנן, קובלע, כי:

(ב) לא יעשה עסק דבר – במעשה או במחדר, בכתב או בעל פה, או בכל דרך אחרת, שיש בו ניצול מצוקתו של הרכנן, בורותו, או הפעלת השפעה בלתי הוגנת עליו, הכל כדי לקשר עסקה בתנאים בלתי מקובלים או בלתי סבירים, או לשם קבלת תמורה העולה על התמורה המקובלת.

ג. סעיף 4 לחוק הגנת הרכנן שכותרתו "חובת גילוי לצרכן", קובלע בין היתר, כי:

4. (א) עסק חייב לגלות לצרכן –

(1) כל פגם או איכות נחותה או תוכנה אחרת הידועים לו, המפחיתים באופן ממשמעותי מערבו של הנכס;

(2) כל תוכנה בנכס המחייב החזקה או שימוש בדרך מיוחדת כדי למנוע פגיעה למשתמש בו או לאדם אחר או לנכס תוך שימוש רגיל או טיפול רגיל;

(3) כל פרט מהותי לבני נכס שקבע השר באישור ועדות הכלכלת של הכנסתת; אלומ תחה זו הגנה לעוסק אם הוכיח כי הפגם, האיכות או התוכנה או הפרט מהותי בנכס היו ידועים לצרכן.

ד. וסעיף 6 לחוק הגנת הרכנן שכותרתו, "אחריות להטעיה באריזה" קובלע כי:

6. (א) הייתה הטעה בעיצוב הנכס או באריזתו, על גבי האריזה או במצבו לה, יראו גם את הייצור, הייבואן, הארוֹז והמעצב במפריטים את הוראות סעיף 2.

(ב) בתובענה של עולה לפי סעיף זה תראה לייצור, לייבואן, לארוֹז ולמעצב הגנה אם הוכיח שלא הוא אחראי להטעיה אלא פלוני שנקב בשמו ובمعנו.

תקנות הגנת הרכנן (האותיות בחוזה אחד ותנאי הכלול במידע אחר המיעוד לצרכן), תשנ"ה-1995, קובלעת בין היתר, כי:

2א. גודלן המזרע של האותיות בתנאי הכלול במידע אחר המיעוד לצרכן יהיה 30 אחוזים לפחות האותיות הגדלות ביוטר שבמידע האמור, אך לא יותר מוגדל אותיות מהוות את תוכן המידע, ולענין מודיע אחר שאינו מופיע במידה אלקטרוני – בכלל מקרה לפחות מ-2 מילימטרים

- ו. בדונו במקרה אחר של הטעייה צרכנים, פסק בית המשפט המחויז בתל אביב (כב') השופט בנימיני¹⁴, כי:

...על פי סעיף 2 לחוק הגנת הצרכן די בהטעייה על דרך של מחדל, ובעניננו מובהר, לפחות, בחדר גילוי נאות לצרכן בוגע להעדתו של תומך-תקן למזגון המשוקן, דבר שתוא מהותי מבוחנת הצרכן. לעניין זה אין צורך לדעת מה ידע כל צרכן, שהרי הטענה היא שהוא לא יכול היה לדעת על העדר תקן למזגוניות נשוא הבקשה, הויאל ותדיראן נמנעה מההודיע לצרכנים על כך שהמזגונים אינם נושאים תומך-תקן. החזקה תיא כי הצרכן נותן אמון בעסק, וכן לא ניתן להטיל על הצרכן את הנטל לברר האם המוצר שרכש עונה על דרישות החוק או תקן (ראה: דנ"א 01/5712 הנ"ל בעניין ברזני, פסקה 2 לפסק דין'ה של כב' השופטת ד. זורנר). בכך גם ניתן כי צריך לצאת ממצג ופועל על פיו (זברי כב' לכאורה שעוסק הציג מג מטעה, שהצרכן נחשף לממצג ופועל על פיו (זברי כב' השופטת ט. שטרסבורג-כהן בדנ"א 01/5712 הנ"ל בעניין ברזני, פסקה 15, וזרבי כב' השופט א. מצא באותו עניין בפסקה 14 לפסק דין'). כל אלו מספיקים לשאל של אישור התובענה הייצוגית, שבת נבדקת עילית התביעה במישור הלכاوي בלבד, כאשר ברור לחוטין שלא ניתן יהיה לפסק פיזוי בהעדר הוכחה לנזק הנובע מן הטעייה המיויחסת לתדיראן (ראה סעיף 37 לעיל).

4. העובדות

- א. התובע עורך את קניית מוצר המזון עבורו ועבור משפחתו, תוך מתן עדיפות למוצרים התורמים לבריות, וביניהם מוצרים דלי שומן, סוכר, מלח וכו', גם אם מחירים של אלה, גבוה ממוצרים מקבילים, שאינם בעלי יתרונות בריאותיים אלה.

- ב. התובע נחשף לפרטי הנתבעת באשר לסדרת מוצרים חלב חדשה, המתחררת-בהתהוויה מופחתת סוכר, הן באתר הפרטומי שלו¹⁵ והן באתר חברת המרכולים שופרסל¹⁶.

צילום הפרטומים, מצורף בנשוף ב/, לתובענה.

¹⁴ בשא (ת"א) 1895/05 אמר רשות שאל כי תדיראן מוצר צריכה בע"מ (פורסם בנבו)

¹⁵ <https://www.tnuva.co.il/products/shoko>

¹⁶ <http://www.shufersal.co.il/Pages/Catalog.aspx>

בבחשך, נחשף התובע, במסגרת קניית מוצרים במרכול, בין היתר, לمعدן קרלו¹⁷ שעל אריזתו צוין באותיות גדולות ובמובלט "20% **פחota תוספת סוכר**" ולמשקה שוקו, שעל אריזתו צוין באותיות גדולות ובאופן בולט "95% **פחota תוספת סוכר**".

צילום המוצרים, מצורף בנספח ג', לתובענה.

התובע רכש את המוצרים, המיוצרים ע"י הנتابעת וזאת על רקע הצגתם ופרסומם, הן באתר הנتابעת והן על גבי אריזות המוצרים, כמופחתי סוכר בשערורים ניכרים ולפיכך, תורמים לבריאות, וזאת על אף שהחרים גבוה ממוקבלים, שאינם מוצגים בבעל יתרכז בריאותי כמורדי הנتابעת (ראה לדוגמה מעדן דני של שטרואס, המקביל למעדן הקרולו, שמחירו 2.60 ל"ש, ומשקה שוקו של יטבתה, שמחירו 1.0 ל"ש).

צילום עלות המוצרים המקבילים, מצורף בנספח ג', לתובענה.

ואולם עת הגיע לביתו, גילתה התובע לאשונה מעון מודדק באירוע, כי החבוחות להפחחת סוכר, המופיעות באאותיות של קידוש לבנה ובהבלטה בפרסומי הנتابעת ועל האריזות, הין מטעות וכי מעשה החצרות בדבר "הפחחת הסוכר" - 20% (ביחס למעדן קרלו) וב- 95% (ביחס למשקה השוקו), הין בהשוואה למוצרים שאינם רלוונטיים, כפי שיפורט להן וכי מעשה לא ניתן לדעת כלל בכמה הופחתה כמות הסוכר, אם בכלל וביחס למה.

קריאה הניתוב על האריזות העלתה כי החבוחה בדבר "20% **פחota סוכר**" בمعدן הקרולו, מסוגת במשפט הבא המופיע באותיות קטנות "**בשוואה לקרולו בטעם שוקולד 1.5% שומן שיוצר עד נובמבר 2013**".

וביחס למשקה השוקו, הסתבר כי הפחחתה של 95% בתוספת הסוכר, הינה ביחס לתוספת הסוכר בשוקו עמיד, מוצר אותו אין התובע נהג ואף לא נהג לרכוש כלל.

כן או כן, ההשוואה הנכונה תהיה מקום לעשותה, בהקשר זה, הינה בין המוצרים דנא, למוצרים דומים אחרים.¹⁸

¹⁷ ראה בעין זה צו הגנת הרכן (סימון ואירוע של מוצר מזון), משנ"ט-1998, הקובל בסעיף כי סימון מוצר מזון או רוח מראש, יהיה כמפורט בתקן ישראלי ת"י 1145 ומתן ישראלי – ת"י 1145 הנקובל, בו חיתר (בנספח ב'), כי שימוש סימון המוצר בכינוי "מופחת" (בשלמת שם החומר חרלונוני) "מצינו שערך הקלורי או תוכנות החומר הופחתו לפחות בנקוב בעומدة **בשוואה למוצר מזון דומה** (כמפורט בתקנים או בתקנות החלים על מוצר המזון הדומה), וב惟בד שפרט להפחחת ערך הקלורי או להפחחתה בתוכנות החומר, מוצר שקיים מבחינה תזונתית למוצר המזון הדומה (שאלינו הוא משווה)". (חัดשה חוספה).

כך למשל, בדיקה שנערכה מעלה כי משקה שוקו מוקביל של יטבתה, מכיל 6% סוכרים, לעומת משקה השוקו של הנتابעת, המכיל 5.3% סוכרים, דהיינו רק 14% פחות !

ובדיקה נוספת מעלה כי מוצר מוקביל לمعدן קרלו, "דני" של יטבתה, הול יותר !! מכיל 11.8% סוכרים לעומת מעדן הקרלו של הנتابעת, המכיל 15.5% סוכרים, דהיינו 30% יותר !

זאת ועוד, החסתיגיות מופיעות כמעט בהחבה ובכל מקרה באוטיות קטנות בהרבה, בהשוואה לנגד האותיות של הכתוב המתאר את המוצר במופחת סוכר, וזאת בגין היתר, בניגוד לכללים הקבועים בתקנות הגנת הצרכן (האותיות בחוזה אחיד ובתנאי הכלול במידע אחר המועד לצרכן), תשנ"ה-1995.

הדברים חמורים במיוחד, בהתייחס למשקה השוקו, בו החסתיגיות על המוצר, מופיעה באוטיות שכמעט לא ניתן להבחין בהן ובכל מקרה, רוחק מהגודל שקבע בתקנות (30%).

במילים אחרות, הנتابעת הטעונה את התובע (ושביר להניח שגם כל שאר הצרכנים אשר רכשו את המוצרים, על רקע יתרונותיהם הבריאותיים) – חן בהשוויה בין מין לשניינו מינו, "בין תפוחים לתפוזים" ותן בציינה את החסתיגיות, מהתארים החשובים של המוצרים כדי סוכר, כמעט בהחבה ובניגוד לדין.

נקל לשער את אכזבתו וגוממת הנפש הרובה של התובע, עת הונגלה לו בדייבך, כי החוטעה על ידי הנتابעת וכי לא ניתן כלל לדעת אם אכן המוצרים מופחת סוכר, ובהנחה שכן, באיזה שעור ובהשוואה לאיזו נקודת ייחוס, מידע שהיה מסיע לו לקבל החלטה מושכלת אם לרכש את המוצרים דנא או להעדין מוצרים אחרים, בריאות יותר ואו זולים יותר.

5. הקבוצה וסבום התביעה

א. לצורך תביעה זו, נכללים ב"קבוצה":

כל רוכשי "معدן קרלו" מופחת סוכר ומשקה שוקו מופחת סוכר, המשוקים ע"י הנتابעת, אשר הסתמכו על ההצהרות המופיעות בפרסומי הנتابעת ועל אריזותם בעניין הפחיתה כמות הסוכר.

ב. נזקו הממוני של התובע שהפיזוי בגיןו נקבע במסגרת התובענה, מסתכם במהירות המוצרים אותם לא יהיה רוכש לו הינה יודע את העבוזות לשורן באשר לכמות הסוכר אותה הם מכילים, העומד על סך של 2.80 ש"ח 15.80 ש"ח (על עברו מעדן הקREL ו- 12.40 ש"ח עבור משקה השוקן).

כמו כן, נקבע פיזוי בסך של 100 ש"ח, בגין פגיעה באוטונומיה של התובע, ביכולת לקבל החלטות צרכניות מושכלות על פי העדפותיו האישיות וכן עוגמת הנפש הרבה כתוצאה מהטעיתו ע"י הנتابעת.

ג. מאחר ואין בידי התובע מידע באשר להיקף המדויק של צרכני המוצרים המשווקים ע"י הנتابעת, לצורך עריכת אומדן הפיזוי הנتابע, לכל חברה הקבוצה. מידע המצוין בידי הנتابעת וניתן יהיה לבתו על נקלת, לאחר אישור התובענה כיינוגית וניהול ההליכים לגופו של ענין - מבקש סעד של פסיקת פיזוי, בגין הנזקים הממוניים והלא ממוניים, לכל אחד מחברי הקבוצה, בהתאם לסעיף 20 לחוק תובענות¹⁸, וזאת בהתאם בנתונים והשיקולים הבאים:

- (1) אופי ההטעה.
- (2) כמות הצרכנים שהוטעו ורכשו את מוצרי הנتابעת, נשוא ותובענה זו.
- (3) אי נקיית כל הצעדים המתבקשים למניעת ההטעה ע"י הנتابעת.
- (4) הגשתם מטרת החקיקה ובראשה, החוק להגנת הצרךן ותקנות הגנת הצרךן (אותיות בחוזה אחיד ובתנאי הכלול במידע אחר המועד לצרכן), תשנ"ה-1995.
- (5) הצורך לפ███ פיזוי חולם ומרותיע, על מנת להפוך את ההטעה לבלייה מושתלמת, ככללית.

ד. סעיף 20 לחוק תובענות ייצוגיות, קובע כי:

(ב) הכריע בית המשפט בתובענה היינוגית, כולה או חלקה, לטובת הקבוצה שבסמה נוהלה התובענה היינוגית, כולה או חלקה, רשאי הוא במסגרת החלטתו על מתן פיזוי כספי או סעד אחר לחבריו הקבוצה להרוות, בין השאר, חרואת כמפורט להלן, לפי העניין, ...

(ד) מצא בית המשפט כי פיזוי כספי לחבריו הקבוצה, כולם או חלקם, אינו מעשי בנסיבות העניין, בין משום שלא ניתן להוכיח ולבעצם את התשלומים בעלות סבירה ובין מסיבה אחרת, רשאי הוא להרוות על מתן כל סעד אחר לטובת הקבוצה,

¹⁸ ראה עא 06/8037 שי ברזילי ני פריריר (ח'דס 1987) בע"מ (פורסם בנבנו) פיסקה 103

כולה או חלקה, או לטובת הציבור, כפי שימצא לנכון בנסיבות העניין (ההזשות חוספה).

ה. התובע עותר גם לטעד של צו עשה, המחייב את הנتابעת לנקט בכל הצעדים שיביאו להפסקה המוחלטת של הטיעית זרכני המוצרים.

6. עילות התביעה של התובע

הפרת חובות חוקה

א. סעיף 63 לפקודות הנזיקין, קובלע כי:

(א) מפר חובות חוקה הוא מי שאינו מקיים חובות המוטלות עליו על פי כל חיקוק - כמעט פקודה זו - והחיקוק, לפי פירושו הנכון, נועד לטובתו או להגנתו של אדם אחר, וה הפרה גורמת לאומו אדם נזק מסווג או מטיבעו של הנזק שאליו נתקוון החיקוק; אולם אין האדם האחראי זכאי בשל התפרה לתרופה המפורשת בפקודה זו, אם החיקוק, לפי פירושו הנכון, התכוון להוציא תרופה זו.

(ב) לעניין סעיף זה רואים חיקוק כאילו נעשה לטובתו או להגנתו של פלוני, אם למי פירושו הנכון הוא נועד לטובתו או להגנתו של אותו פלוני או לטובתם או להגנתם של בני-אדם בכלל או של בני-אדם מסווג או הגדר שעמם נמנת אותו פלוני.

בענייננו, הפרה הנتابעת את הוראות סעיפים 2, 3, 4, ו- 6 לחוק הגנת הרכן, בהציגו את המוצרים כמופחתי סוכר, הצגה המהווה בדרך בזעעה, הטיעיה ומעמידה לטובע עילית ותביעה לפיצויי בנינה, על פי סעיף 31 לחוק.

כ. כן הפרה הנتابעת את הוראות תקנות הגנת הרכן (האותיות בחוזה אחד ובתנאי הכלול במידע אחר המוצע לצרכן), תשנ"ה-1995, בדבר גודלן המזרע של האותיות בתנאי הכלול במידע אחר המוצע לצרכן (ההסתיגיות) הקטן בהרבה מ- 30 אחוזים מגודל האותיות הגדולות ביותר שבמידע האמור.

השבה מכח דיני עשיית עושר ולא במשפט

סעיף 1 לחוק עשיית עושר ולא במשפט, התשל"ט-1979 (להלן – חוק עשיית עושר)
 עוסק בחובת החשבה ולפיו:

(ב) מי שקיבל שלא על פי זכות שבדין נכס, שירות או טובת הנאה אחרת (להלן - הזכה) שבאו לו מאדם אחר (להלן - המזכה), חייב להשב למשכה את הזכיה, ואם השבה בעין בלתי אפשרית או בלתי סבירה - לשלם לו את שווייה".

בעניינו, על הנتابעת להשב לתובע, את מחיר המוצרים יכול או למצער את החפרש שבין מחיר המוצרים, למחירי מוצרים דומים זולים יותר, הפרש שקיבלה שלא כדין, עקב הנסיבות שפורטה לעיל.

ה. פקודת הנזיקין (נוסח חדש), מכירה גם בכך של "אובדן נוחות", כפי שנקבע בסעיף 2 לפקוודה:

'נזק' - אובדן חיים, אבדן נכס, נוחות, רווחה גופנית או שם-טוב, או חיסור מהם, וכל אבדן או חיסור ביצאים באלה;

זההנו, גם אובדן נוחות הוא נזק, ולענינו סבל התובע, מפגיעה באוטונומיה וביכולתו לקבל החלטות צרכניות מושכלות על פי העדפותיו האישיות. בן נרמה לתובע עוגמת נשף רובה, משהסתבר לו דבר הטעיתו עי הנتابעת.

ראאה בעין זה גם ע"א 1338/97 תבונה נ' רabi, תק-על 2003(2) 1522, שם נדונה בקשה לאישור תובעה ייצוגית בגין הפרת חוק הגנת הצרכן, תשמ"א-1981. בית המשפט העליון פסק, בדעת רוב (כבי השופטת מ. נאור אליה ה策רף כבי המשנה לנשיא ש. לוי), כי אmens חדש קיומו של נזק בר-פיזי לשם גיבושה של עילת תביעה לפי חוק הגנת הצרכן, וכי אדם שלא נגרם לו נזק, אינו יכול להיות תובע מייצג. אולם, נזק בר-פיזי, איינו רק נזק ממשוני, אלא שהוא כולל גם "תוצאות שליליות ותוצאות של גועל", וכן "פגיעה באוטונומיה של הפרט, אף שאין עמה נזק גופי או סכנת ממשית לנזק גופי", אשר זכאי לקבוע מה יכנס לפיו ולגופו ומה ימנע. כך גם ציטט בית המשפט, פסיקה לפיה נזק בר פיזי, כולל גם "פגיעה בנוחות גופנית, סבל פחד, גם אם אין להם כל ביוטי פיזי, וגם אם אין הם מתלוים לפגיעה פיזית כלשהי", וכן "נזק מoralType ועוגמת נפש" (פסקה 10 לפסק דין של כבי השופטת נאור).

וכן ראה פסק דין של בית המשפט העליון שניתן לאחרונה¹⁹, לפיו:

"ماחר שיכל שפגיעה באוטונומיה עשלין, הרי שבכגון ذा: "פטורים המערערים מהווכיח את הקשר הסיבתי במובן של 'סיבות ההחלטה', קרי, מאס הם היו מנעים מלבוכש את המוצא אילולא הנסיבות". עיננו: דברי חבירי, השופט י' עמית, ב-ע"א 11/4333 סלומון נ' גורי [פורסם ב公报] (12.3.2014) (להלן: עניין סלומון),

¹⁹ עא 06/8037 שי ברזילי נ' פרינרי (הנדס 1987) בע"מ, מיום 4.9.14 (פורסם ב公报)

בפסקה 27. ... ועיננו גם: יובל פרוקצ'יה ואלון קלמנט, "הסתמכות, קשר סיבתי ונזק בתובענות ייצוגיות בגין הטעיה צרכנית", עיוני משפט לו(1) 7 (התשע"ד-2014) (להלן: פרוקצ'יה וקלמנט), הגורסיטס כי תדרישה להוכחת הסתמכות כתנאי תכרחי לקבלת פיצויי איננה רצiosa בכל המקרים, משום שהוא לשווה להוביל, לעיתים, להרעת-חסר של המציג, אף לא אפשר לו להתעשר על חשבון צרכני באופן בלתי-צדוק).

עלין הפגיעה באוטונומיה מסווג זה – די לדעת, בקיומו של חשש (ראו והשו: עניין תנווה 2, בפסקה 31 והאסמכתאות שם; וכן: בש"א (מחוזי ת"א) 5/1895 אמירichi שאל נ' תדיראן מוצרי צריכה בע"מ [פורסם ב公报] (14.2.2008), בו אושרה תובענות הייצוגית נוכח העובדה שהמשיבה שט הצigma מזוגנים כנושאי תנו תקן, למרות שלא ניתן להם כזה. באותו עניין נקבע כי היעדר התקן – יש בו נזק לצרכן שאינו מעוניין לרכוש מוצר שאינו עומד בתקן, וכי נזק זה מתבטאת, בין היתר, בעוגמת נש ובחשש שהוא המוצר אינו בטיחותי. בית המשפט המחווי הנכבד קיבל שם כי די בכך כדי למלא אחר הדרישה להוכחת נזק לכארה וקיים של קשר סיבתי, אישי וקובוצתי, בין הטעיה לבין הנזק. עוד נקבע שם כי "בעניין זה לא ניתן לכארה להסתמך על מצאים בדיעבד, לאחר סיורה של בדיקות, או על היתר לתו-תקן הנוגע לדגם שונה" (התיק באותו עניין הסתיים בסופו של דבר בפשרה, שהتبססה על הסדר שהוצע על-ידי בית משפט זה – ראו: רע"א 2362/08 תדיראן מוצרי צריכה בע"מ נ' אמירichi שאל [פורסם ב公报] (14.12.2011)).

למען הسر ספק אבהיר בסיום תת-פרק זה כי אין להבין מדברי שלעיל כי אין מקומות להזכיר ב"פגיעה באוטונומיה", נזק בר-פיזי, בכלל מצבי שבו הטענה בדבר שלילת כוח הבחירה של הצרכן מתייחסת לעצם הרכישה של מוצר, בעקבות אי-היגיון, או הטעיה מצד העובסק, כאשר התחשות השיליות הנbowות מאותה פגיעה נוגעות רק לכעס ולאובדן האמון בעוסק בעקבות התנהלותו העולמית. דעתך היא כי הכרה בפגיעה כאמור היא, אמן, אפשרית – אולם רק במקרים חריגים, למשל: באשר בעקבות הטעיה נמנעה מהצרכן אפשרות מעשית לרשות מוצר חליפי.

כהשלמה לקביעות הנ"ל, ומבליל לטעת מסמורות בדבר, אני מוצא לנכון להפנות כאן גם לדברים הבאים, מתוך מאמרם של פרוקצ'יה וקלמנט, המארירים פן נוסף של הנזק הממוני הנובע מקיומה של "הטעיה צרכנית" במרקחה קרוב לזה שבעניינו (המתקיים, לגיטם, אף לא להסתמכות של הצרכנים על מגן-השווא) שעשויהם להצדיק פיצוי חלקו בגין המחיר. וכך הם כתובים:

"...מצאי-שווא בתחותם הצרכני מיעדים להציג את העסקה או רוח חיבי יותר מנקודות-מבטטו של הצרכן מכפי שהוא בפועל. המציג מבקש להגדיל את הביקוש למוצר, ולכך נלוית בזרק-כל גם עליה במחירו.

עלית המהיר הינה "זוק" שנרגם לצרכן באופן סיבתי עקב המציג. נזק זה נגרם לא רק לצרכנים שהסתמכו, אלא לצרכנים כולם: גם צרכן שהחלטתו לרשות לא נבעה מציג-השוווא, ועל-כן הוא לא הסתמך עליו, סבל בכלל-זאת נזק אם שילם בעבורו מחיר העולה על זה שהוא משלם אל מול המציג; ובאופן דומה, גם צרכן שלא חשש כלל לציג, ולבן לא הסתמך על האמור בו, סבל נזק אם שילם בגין מחיר גבוה יותר".
(שם, עמ' 10).....

בשמדובר בתובענה צרכנית בגין פגיעה באוטונומיה של הצרכן בעקבות התעיה, או הפרת חובת גילוי מצד העוסק – עילית התביעה נוצרת, כאמור לעיל, עם רכישתו של המוצר, שלא מדעת, בתקופה שלגביה הייתה התעיה, עם עשיית השימוש במוצר, בגין אמונהתו, או להשקפת עולמו של הצרכן, בעקבות התעיה. במקרים מסווג זה, זכאי להיבטל בגין הקבוצה, לגישתי, כל מי שעילית התביעה שלו נוצרה עד למועד הגשת הבקשה לאישור התובענה כិיצוגית, כאמור, וזאת גם נזקו יתגבש במועד מאוחר יותר (לאחר חישיפת דבר התעיה בעקבות אישור התובענה, למשל), ואף אם בסופו של יום ייתמן והוא לא יהיה זכאי לקבל איזה מבין הטעדים שתנטבו (בגון: פיצוי אישי – ראו והשוו: עניין תנובה).

תוצאה שכזו, שבה חוטא – יצא נשכר, ואיilo הצרכנים-הנפגעים נותרים וידיהם על ראש – חותרת תלתת תכליותיהם של חוק הגנת הצרכן וחוק תובענות ייצוגיות. מכאן נובע, איפוא, כי עסק שփר את החובות המוטלות עליו, הטעה את צרכני, או הסטייר מהם מידע שהוא היה חייב לגלותו – לא יוכל להיבנות מהתנהלותו חסרת תום הלב, ולהיות "חסין" מפני תובענה ייצוגית נגדו מהטעעם "שעד למועד אישור הבקשה לא היו די צרכניים שהיו מודעים להפרה". (ההדגשות הוספו).

7. כלל

א. כל טענות התובע כמפורט בכתב התביעה זה, משלימות זו את זו, אם אין חלופיות זו לזו, הכל לפי הקשר הדברים וודבקם ההגינוי.

ב. לבית משפט הנכבד, הסמכות המקומית והענינית לדון בתביעה, לאור מקום ניהול עסקיו המשיבה בנוחות שיפוט בית המשפט, השעד הכספי המבוקש וגובהו לאור הבקשה לתביעה ייצוגית.

8. הטעדים

לאור כל האמור, מותבקש בית המשפט הנכבד להזמין את המתבעת לדין ולהורות כדלקמן:

א. להכיר בתובעה זו, כתבייה ייצוגית.

בהתאם להוראות סעיף 20 לחוק תובעות ייצוגיות, לחייב את הנتابעת לפצות את התובע ושאר חברי הקבוצה בפיצוי כספי, או ליתן כל סعد אחר לטובותם – בגין נזקי ממון שנגרמו להם בעקבות מעשיה ו/או מחדליה של הנتابעת מושא התובעה, וכן בגין נזקים לא-מומוניים שנגרמו להם בעקבות מעשיה ו/או מחדליה של הנتابעת, מושא התובעה²⁰ והכל בתווספת הצמדה וריבית, מיום הגשת התובעה ועד ליום התשלום בפועל.

ג. לחייב את הנتابעת בהוצאות התובע ובשכ"ט עו"ד, בהתאם לאופייה של התובעה כתבייה ייצוגית.

אמנון מרגלית, עו"ד (רו"ח)

ביב התובע

²⁰ "לבסוף מוצא אני לנכון לעיר כי קביעת זרכיו התוכחה של הנזקים, וכן ההכרעה בעניין הסעדים הרואים בגינס ואופן מענקתם – ייעשו (ככל שתתקבל התובעה) בהתאם להוראות סעיף 20 לחוק תובעות ייצוגיות ולהלכה המחייבת. זאת ועוד – נוכח הקשיים שייתכנו, ביום, באירועים של כל חברי הקבוצה, בהערכת העדים הכספיים ובחולוקתם – תשומת הלב מונעת לאפשרות הקבועה בחוק ועל פיה אט תולך התובעה לטובה הקבוצה – בית המשפט רשאי לשקל חלופה של מתן סעד כללי לחבריו הקבוצה, מולם או חלקם, או לטובה החיבור, לפי סעיף 20(ג) לחוק". עא 8037/06 שি ברזילי נ' פרינר (חדר 1987) בע"מ

תקנות תובענות ייצוגיות, תש"ע-2010

טופס 3

(תקנה 19)

הודעה למנהל בית המשפט¹

לכבוד

מנהל בתי המשפט

הנושא: הודעה לפי חוק תובענות ייצוגית

מספר תיק:

בבית משפט: מחוזי חיפה

שמות הצדדים: 1. יוריב שטיינהואר, באמצעות ב"כ. מירון ושות'

2. באמצעות ב"כ

3. באמצעות ב"כ

נדר

תנובה מרכו שירות לשיווק ויצירת קלאית בישראל בע"מ, באמצעות ב"כ

פרטיה המודיע:

שם: ע"ד אמין מרנינה

כתובת: אלחוריוב 18 עפולה

תקיר בחלקן: תובע נתבע ב"כ תובע ב"כ נתבע חבר קבוצה אחר

זאת הודעה על:

הגשת בקשה לאישור לפי סעיף 6(א) לחוק; הגדרת הקבוצה לפי הבקשה: כל רוכשי "معدן קרלו" מופחת סוכר ומשקה שוקו מופחת סוכר, המשווקים ע"י המשיבת, אשר הסתמכו על ההצהרות המופיעות בפרסומי המשיבה ועל אריזותם בענין הפתחת כמות הסוכר: מועד הגשת הבקשה: _____; שאלות של עובדה או משפט המשותפות לקבוצה לפי הבקשה: הפרת צו רשמי, הטעיה, הגנת הצרכן; תמצית הבקשה לאישור התובענית: הפרת צו رسمي, הטעיה, עשיית עושר ולא במשפט; הסעד המבוקש: השבה, פיצוי צו עשה; הסכום או השווי המשוערים של תביעותם של כל הנמנים עם הקבוצה: מוערך מעל 2,500,000 ש"ח [20 מיליון];

החלטת בית משפט להתייר צירוף של אדם לקבוצה לפי סעיף 10(ב) לחוק;

החלטת בית משפט בדבר אישור תובענית ייצוגית או בדרך דחיה של בקשה לאישור לפי סעיף 14: הגדרת הקבוצה לפי סעיף 14(א)(1): _____; עלילת התובענית והשאלות של עובדה או משפט המשותפות לקבוצה לפי סעיף 14(א)(3): _____; הسعدים הנתבעים: _____ [סה"כ מילימ"];

החלטת בית המשפט ולפיה ניתן להגיש בקשה למינוי תובע מייצג או בא כוח מייצג במקום תובע מייצג או בא כוח מייצג לפי סעיף 16(ד)(1) לחוק;

לא הוגשה לבית המשפט, תוך התקופה שביקע, בקשה למינוי תובע מייצג או בא כוח מייצג בכיקום כל התוביעים המייצגים או כל בא הכוח המייצגים בתובענית ייצוגית אשר בבית המשפט אישר את הסתלקנותם או מצא שנוצר מהם להמשך בתפקיד לפי סעיף 16(ד)(2) לחוק;

להודעה זו מצורפים המסמכים الآלה:

1. בקשה + תצהיר

2. תובענית _____

¹ פורסם ב"ת תש"ע מס' 6915 מיום 29.7.2010 עמ' 1442.

תובענית

אמון מפניה ע"ד
מ.ר. 20137